

YENİ PARTİLER NE KADAR YENİ?

GP VE DEVA'NIN İKTİDAR ELEŞTİRİSİNDE KULLANDIKLARI KAVRAM SETİNDE YER ALAN "TEK ADAMLIK, NEPOTİZM, LİYAKAT SORUNU, ADALETİN OLMAYIŞI, YOLSUZLUK, YOKSULLUK, ULUSLARARASI İTİBAR KAYBI VE KORKU SİYASETİ" GİBİ İFADELER DAHA ÖNCE CHP VE HDP TARAFINDAN SÜRÜLMÜŞ BİR TARLANIN TEKRARIDIR. ORTADA YENİ BİR SÖYLEM YOK.

Yeni kurulan partilerin (GP ve DEVA) baskın bir erken seçim kararı ile seçime katılması etrafında polemikler yapılıyor. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, "kiralık milletvekili" vererek bunun aşılabileceğinin sözünü verdi bile. Önümüzde üç yıl varken erken seçim tartışması yapmanın suyu bulandırmaktan öte bir anlamı yok. Bakmayın "tutuklanmayı göze aldık" açıklamalarına. Yeni partilerin boylarının ölçüsünü gösterecek demokratik siyaset imkanları da yeterli vakitleri de var. Asıl meydan okumaları küçük kalarak CHP'nin vagonu olma ve özgün bir siyasi çizgi oluşturmama ihtimali. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gölgesinde siyaset yapmak ile karşısında siyaset yapmak arasındaki fark ile yüzleşiyorlar. Her iki partinin genel başkanları tanınan isimler olmasına rağmen kamuoyunda bir dalga oluşturdıklarını gösteren hiçbir anket yok. Alabilecekleri oy oranı bir yana bence iddia ettikleri özgünlüğe ulaşmada önlerinde çok sayıda zorluk bulunuyor.

AK Parti Geçmişleriyle Hesaplaşma Çelişkisi

AK Parti tabanında bu yeni partileri kuranlara karşı ciddi bir "davaya ve yola ihanet" değerlendirmesi var. Bunu bir kenara bıraksak bile "siz de oradaydınız..." cümlesine verdikleri cevapların karmaşık geçmişle hesaplaşmayı sağlamadığı ortada. Son günlerde sıklaşan anekdotların hem günü gelince verilecek sahici karşılıkları var. Hem de

Burhanettin Duran

bduran@setav.org

kendini ayırıştırma çabasındakilerin hala Erdoğan'ın gölgesinden kurtulamadıklarını gösteriyor. Birkaç yıl öncesine kadar AK Parti'nin en üst düzey görevlerinde bulunan isimlerin 2002'den 2013'e kadarki başarıları kendilerine yazarken 2013 sonrasında gördükleri "yanlışları" Erdoğan'a fatura etmeleri "tek adamlık ve aile yüzünden işler bozuldu" söyleminin konforu olmaktan öteye geçemez. Neredeyse "2001'de AK Parti'yi kuran bizdik, Erdoğan partiyi yolundan çıkardı" havasındalar, "Gerçek AK Parti bizdik" diyecekler...

"2002 Şartları" Hikayesi

AK Parti'nin iktidara geldiği günlere dönme söylemi kısa metrajlı bir "eski güzel günler" güzellemesi. 2002'deki dünyanın yerinde bugün yeller esiyor. Liberal düzenin çöküşe gittiği, normların ve çok taraflılığın zayıfladığı, ABD-Çin rekabetinin Soğuk Savaş'a yöneldiği, milli devletin güçlendiği, ekonominin güvenliğinin ve stratejik sektörlerin yerliliğinin öncelik haline geldiği bir dönemdeyiz. Yani hem Türkiye ve bölgesi hem de dünya büyük bir dönüşümden geçti. AK Parti birçok badireden geçerek vesayetle mücadeleyi başardı. Hem AB ve ABD ile yakın olma hem de çözüm süreci gibi seçenekleri denedi. Bu tercihlerin olumlu ve olumsuz etkilerini gördü. Türkiye'nin aktörlüğünü önceleyen bir siyasete yönelince iç ve dış saldırılara muhatap oldu. Dünya konjonktüründeki

değişime paralel olarak güç rekabetine giren Türkiye'yi eski şartlara döndürmek ne mümkün ne de faydalı. "El şaklattığınızda" gelecek sermaye tipi, sadece yüksek faiz beklentisi içinde olmayacak. Suriye, PKK-YPG, FETÖ, Doğu Akdeniz ve Libya politikaları başta olmak üzere Türkiye'nin önceliklerinde radikal değişimi, küçülmeyi kabulü isteyecek. Bu tercih rekabetin sertleştiği yeni dünyada zannedilen uluslararası itibarı da getirmeyecek.

En Zoru 2013-2016 Arasını Açıklamak

Yeni partilerin bence en büyük zorluğu 2013'ten sonra ülkenin içine girdiği türbülansın sebebini ve ne yapılması gerektiğini ortaya koyamamalarıdır. Gezi Olayları'na, 17-25 Aralık yargı darbe girişimlerine, 2015'te terörün yeniden başlamasına ve 15 Temmuz darbe girişimi krizlerine karşı "Erdoğan'dan farklı olarak ne yapılabilirdi?" sorusunun cevabı yok. Bu dönemde Türkiye'nin istikrarına yönelik "iç ve dış operasyonları" kabul etmek hedeflenen müttefikleri rahatsız eder. Kabul etmemek de Cumhuriyet İttifakı'nın tabanını kuşkuya itiyor. Bu yüzden "düşünce suçlularını çıkarmak" deyince PKK ve FETÖ'ye göz kırpmak anlaşıyor. "Eski ve yeni CHP" ayrımı yapmak Kılıçdaroğlu'nun peşine takılmak olarak yorumlanıyor. Her eleştirileri "şahsi" ve "CHP'ye yaraya-cak polemik üretme" şeklinde görülüyor.

Yeni Partilerin Aşıl Topuğu

Yeni partilerin özgün bir siyasi çizgiyi bulması hesaplama olmadan geçer. Bu hesaplama çok yönlü ve seçmene yeni ümitler verecek kıvamda yapılmak durumunda. Gelecek Partisi (GP) ve Demokrasi ve Atılım Partisi'nin (DEVA) zorlandığı şey, ayrıldıkları AK Parti'yi ve lideri Erdoğan'ı eleştirebilme ya da parti kurabilme cesareti gösterme konuları değil. Bu noktayı çoktan geçtiler, asıl sıkıntıları başka bir yerde. Ne kadar farkındalar bilmiyorum ancak çerçevesini CHP ve Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) kurduğu muhalif bir söylemin hegemonyası altında eziliyorlar ve onların ürettiği ikiliklere kendilerini sıkıştırmışlar. GP ve DEVA'nın iktidar eleştirisinde kullandıkları kavram seti daha önce sürülmüş bir tarlanın tekrarı: tek adamlık, nepotizm, liyakat sorunu, adaletin olmayışı, yolsuzluk, yoksulluk, uluslararası itibar kaybı ve korku siyaseti gibi. Önerileri CHP ve HDP ikilisine çok benzer: kapsayıcı dil, uluslararası normları uygulayarak bir çırpıda özgürlüğü ve demokrasiyi getirme ve dış finans çevreleriyle hızlıca uyuma girerek ekonomiyi toparlama. Yeni partilerin CHP-HDP siyasetine bağımlılığını eksik hesaplama ve özelleştire dayatması altında olmalarına bağlıyorum.

Eksik Hesaplama

Yeni partilerin söylem ve önerilerinin en sorunlu yanı, bir dönem içinde oldukları AK Parti'nin on sekiz yıldaki başarısını eksik ve

Birkaç yıl öncesine kadar AK Parti'nin en üst düzey görevlerinde bulunan isimlerin 2002'den 2013'e kadarki başarıları kendilerine yazarken 2013 sonrasında gördükleri "yanlışları" Erdoğan'a fatura etmeleri "tek adamlık ve aile yüzünden işler bozuldu" söyleminin konforu olmaktan öteye geçemez. AK Parti tabanında bu yeni partileri kuranlara karşı ciddi bir "davaya ve yola ihanet" değerlendirmesi var.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, 15 Temmuz 2016 gecesini Bakırköy Belediye Başkanı'nın evinden izlemişti.

yanlış tanımlamaları. Nirengi noktasını, yani mücadele perspektifini es geçmeleri. AK Parti "muhafazakar demokrat" olarak çıktığı yolda seçenekleri tecrübe ederek yerli-millî duruşunu pekiştirdi. Yeni partiler ise AK Parti tecrübesini işlerine ve şahıslarına gelen kısımdan tutarak muhafazakar seçmene ulaşabileceklerini düşünüyorlar. AK Parti'yi hikayesi bitmekle eleştiriyorlar. Ancak kendi siyasetlerine kimlikli bir adlandırma yapmayı da seçmediler. Şahıslarının ve muğlak kimliklerinin çekici olacağını düşünüyor olabilirler. Şimdilik sonucu CHP-HDP söylemini bir kez daha üretmek. AK Parti birçok şeyle hem söylemde hem de pratikte hesaplaşarak iktidar ve muktedir oldu. Dar ideolojik kalıpları olan İslamcılık türüyle, Kemalizmin laikçi vesayetiyle ve uluslararası sistemde Türkiye'ye biçilen muvafık rolle yüzleşti. Yeni partiler ise CHP'nin başörtüsü ve imam hatip karşıtlığını söylemde terk etmesini "dönüşüm" diye pek çabuk satın alıyorlar. Halbuki bunun böyle olmadığına işaret eden pek çok söylem ve uygulama CHP çevrelerinde oldukça canlı. CHP çevresindekilerin önemli bir kısmı bırakın 28 Şubat'ı 27 Mayıs darbesine bile darbe demiyor. GP ve DEVA bir taraftan bu CHP'nin şemsiyesi altına yaklaşıyor diğer taraftan terörle arasına mesafe koymayan HDP'ye dil ucuyla dokundurmaya bile çekiniyor. Yani hesaplaşmanın muhalefet kanadı ise hiç yok. Bunu engelleyen de "daha çok özeleştirici yap" baskısı altında olmalarıdır.

"Özeleştirici Yap" Baskısı

Keskin Erdoğan karşıtlığı ile malul muhalif çevreler, yeni partilerin Erdoğan'ı "tek adamlık" eleştirmesini yeterli bulmuyorlar. Davutoğlu ve Babacan'ın 2013-2016 arası hükümette yaptıklarından dolayı biteviye özeleştirici yapmasını istiyorlar. CHP ve HDP'nin ürettiği muhalif dile defalarca bağlılık yemini ettirmek istercesine... Yeni partileri bu baskı altına sokan gönüllü bir naiflikleri var. Siyaseti sadece müzakere ve oydaşma üzerinden okuyan aşırı liberal reflekslere sahipler. Bu da onları yeni Kemalist ve Kürt milliyetçisi dile karşı kırılğan konuma sokuyor. Sanki hiç iktidarda olmamış ve bu grupların çıkardıkları sorunlar ile mücadele etmemiş gibiler. Bu titrek ve kaygılı duruş "parmak şıklatarak" çözüm bulacak özgüven ile de hiç uyuşmuyor. Ne özgünlük ne de çoğunluk getirir. Sadece daha sonra CHP tarafından kullanılacak anlık ilgiyi çekebilir. Yeni partiler en kolay kısım olan Erdoğan'ı eleştirerek kendilerini ayırtırmakla meşguller. Halbuki çoklu bir hesaplaşma yapmadan üçüncü bir yol çizemezler. Hem iktidarı hem de Millet İttifakı'nı etkileyerek dönüştürmeyi seçmezlerse Kılıçdaroğlu'nun taşlarını döşediği yoldan gider ve "Millet İttifakı'nı genişletme" projesinin en küçük parçaları haline gelirler. Kılıçdaroğlu'nun siyasetini küçümsemenin bir alemi yok. Bildik

kurnaz taktiklerle yeni partilerin alanını daraltıyor. Onları Millet İttifakı etrafında konumlandırmaya iterek her iki ittifaka da alternatif olma imkanlarını sınırlandırıyor. Bakalım yeni partiler bütün bu zorlukları aşarak özgün bir siyasi çizgi oluşturabilecekler mi?

27 Mayıs Ruhu 15 Temmuz Gecesi Gömüldü

Öte taraftan Cumhurbaşkanı Erdoğan, İstanbul büyükşehir belediye başkanlığından 15 Temmuz 2016 gecesine yürüdüğü zorlu yolda önce zindanları, 28 Şubat sürecini, sonra siyaset yasağını, sonra 2007 e-muhıtrasını, sonra 2008 kapatma davasını, sonra 2013 yargı darbelerini, en son da 15 Temmuz darbe girişimini aştı. Farklı yüzlerle üzerine gelen ve sayeti hep sandığa giderek adım adım geriletti.

Cumhurbaşkanlığı sistemi ile de askeri, sivil siyasetin tam denetimine soktu. Öte yandan Yassıada, tam da CHP'nin darbe imaları ile sandık dışı seçeneklerden ümidini kesmediğine yönelik söylemlerini yoğunlaştırdığı bugünlerde, Demokrasi ve Özgürlükler Adası olarak açıldı. Bu uygulama dosta düşmana ders olsun. CHP'nin darbeler konusundaki tutumuna rağmen onunla aynı kayığa binecek demokrasi rüyası görenlere de ders olsun.

Bu millet, 15 Temmuz gecesinde Erdoğan'ın çağrısına cevaben göğsünü silahlara, bombalara siper ederek 27 Mayıs'ın habisi ruhunu toprağa gömdü. O gece Kılıçdaroğlu da yeni parti genel başkanları da görünürde yoktu. Milletimiz de güçlü bir irade göstererek darbecilere karşı direnen Erdoğan'a canı pahasına sahip çıktı ve Menderes'in dramını bir daha tekrarlatmadı. İçerdeki darbecilere ve dışardaki hamilerine unutmamaları gereken bir uyarıda bulundu. Türkiye kendi yolunu çizicek bir iradeye sahiptir. İşte bu yüzden 27 Mayıs'ı anmanın hüznü, 15 Temmuz gecesinin zaferini kutlamanın onuruyla birleşmektedir. ■

15 Temmuz gecesini Kılıçdaroğlu da yeni parti genel başkanları da görünürde yoktu. Milletimiz, darbecilere direnen Erdoğan'a canı pahasına sahip çıktı ve Menderes'in dramını bir daha tekrarlatmadı. Darbecilere ve hamilerine unutmamaları gereken bir uyarıda bulundu. Türkiye kendi yolunu çizicek bir iradeye sahiptir. İşte bu yüzden 27 Mayıs'ı anmanın hüznü, 15 Temmuz gecesinin zaferini kutlamanın onuruyla birleşmektedir.